

PANDEMISÈRE

Kerstin Roland

PANDEMISÈRE

BraveNewBooks

Copyright © 2022 Kerstin Roland

Omslag Kerstin Roland

ISBN 9789464651720 / NUR 301

www.bravenewbooks.nl

“Een blij hart bevordert de genezing, maar een neerslachtige geest
doet de beenderen verdorren”

(Spreuken 17:22)

Voorwoord

De Aanloop

Niemand, in ieder geval niet uit onze omgeving was in november 2019 bezig met het idee dat we binnen drie maanden in een pandemie verzeild zouden raken. We waren allemaal bezig met het voorbereiden van de komende feestdagen en het afsluiten van het jaar. Sinterklaas, kerst, Oud en Nieuw, alle festiviteiten in december namen nu een groot deel van de tijd in beslag zowel op het werk als privé. De exacte datum weet ik niet meer maar opeens kwamen de nieuwsberichten dat er in China een uitbraak van een virus was. Daar we al vaker over uitbraken van verschillende virussen in de wereld hadden gehoord zoals bijvoorbeeld Ebola en Sars, was er hier nog totaal geen reden tot paniek. Dit was 'nieuws uit het buitenland'. Het laatste nieuws over een virus kwam uit Brazilië waar de Zika-mug voor onrust zorgde. De Zikamug is met name gevaarlijk voor zwangere vrouwen daar bij besmetting er de kans bestaat dat hun kind met een hersenafwijking ter wereld komt. Zelf heb ik een aantal jaren in Brazilië gewoond en heb ik nog veel contact met vrienden daar. Ze vertelden mij dat er overal bestrijdingsmiddelen werden rond gespoten en dat de stank daarvan bijna ondraaglijk was. Het middel sloeg ook op ogen en keel, gezien het in straten en winkels en andere openbare ruimtes gebruikt werd, liep daar iedereen te klagen. Dat een paar maanden later een veel groter drama, wat zeker niet met in-

secticide verholpen zou kunnen worden, hierop zou volgen wist niemand.

Zelf werkte ik op dat moment voor verschillende bedrijven in de Zorg. Ook daar waren we druk bezig met het organiseren van kerst en Oud en Nieuw. Zoals elk jaar was het griepseizoen ook begonnen maar er was in verhouding met voorgaande jaren, geen afwijkend verloop. Thuis ging alles goed Zoon had een tussenjaar en was bezig met bijbaantjes om extra te verdienen en Dochter was hard aan het leren voor haar eindexamen wat in het voorjaar plaats zou vinden.

Sinterklaas komt aan zonder 'Zwarte Pieten', die zijn na een flinke discussie afgeschaft. We hebben nu parse, gespikkelde, stroopwafel en andere gekleurde Pieten. De intocht is in Apeldoorn, de discussie laait weer op : Roetveegpiet versus Pegidapiet. Kinderen maakt het niets uit, er is veel politie op de been om het kinderfeest niet door opgefokte volwassenen te laten verstoren.

Tijd voor het kerstdiner. Ondanks we in ons gezin het eten van vlees sterk verminderd hebben, staat de traditionele gebraden kalkoen wel op ons menu. Misschien voor de laatste keer maar ik moet mij nog verdiepen in een feestelijk vegetarisch menu wat de kalkoen kan vervangen en wat jaarlijks met net zoveel enthousiasme herhaald kan worden. Dat moet dan ook eerst een aantal keren geoefend worden. Niets ergers dan dat je op een feestelijke aangelegenheid voor het eerst een menu maakt zonder dat eerst een paar keer geoefend te hebben. Om het zo smakelijk en aantrekkelijk mogelijk op te dienen, maakt een beetje ervaring wel het verschil.

Kerst is net voorbij, het was hier thuis weer erg gezellig. We hebben van een heerlijk diner mogen genieten met de wetenschap dat na de feestdagen de extra kilo's er weer af moeten. Dat is van latere zorg. Nu staat alles weer in het teken van Oud en Nieuw, zonder de inmiddels verboden vuren op het strand in Scheveningen, wel met een hoop illegaal vuurwerk en uiteraard het nieuwsoverzicht van 2019.

Het nieuwsoverzicht bestaat vooral uit veel demonstraties o.a. boeren, bouwvakkers, onderwijspersoneel, zorgpersoneel, klimaatverandering, er is heel veel onvrede gespuid.

Frankrijk heeft een nieuw fenomeen erbij: 'de gele hesjes'. De Amazone is ook in het nieuws, daar wordt veel te veel gekapt en platge-

brand om er landbouwgrond van te maken. Met name soja wordt er verbouwd, de soja wordt grotendeels verwerkt tot veevoeder.

In Hong Kong wordt gestreden voor democratie, ze willen graag van het Chinese beleid af. In Barcelona gaat de bevolking de straat op, zij willen Catalonië onafhankelijk maken. De aanslagen van afgelopen jaar komen ook voorbij : aanslag in een Utrechtse tram, een kerk in Sri Lanka, een moskee in Nieuw Zeeland.

Advocaat Derk Wiersum is neergeschoten in Amsterdam, hij verdedigde kroongetuige Nabil B. in het Marengoproces. Ridouan Taghi, de hoofdverdachte in het Marengoproces is eerder dit jaar in Dubai opgepakt en zit in de zwaar beveiligde gevangenis van Vught.

Duncan Lawrence heeft het songfestival 2019 gewonnen waardoor het komende jaar het songfestival in Nederland plaats zal vinden. Koning Willem-Alexander heeft een baard laten staan en lijkt zo meer op de koningen die in de sprookjesboeken afgebeeld staan.

Onze buurvrouw, is eind van het jaar nog even met een uitbouw van haar huis begonnen. Ze is nogal impulsief, ook op andere vlakken, wat nogal voor ophef in de hele buurt zorgt. Helaas wonen wij er naast. Mijn verlangen om te verhuizen wordt mede door haar steeds groter. Nu ik besloten heb van alles korte notities te maken, zal zij vast ook met regelmaat genoemd worden. Wij hebben al menig spontaan operaconcert in de nacht mogen meemaken, wat dan nog onder ' milde overlast ' valt gezien de verschillende uitspattingen van afgelopen jaren.

Januari 2020

2020 is begonnen, het virus dat in december in China is uitgebroken, komt steeds meer in het nieuws. Een arts in China heeft alarm geslagen. In het ziekenhuis van Wuhan waar hij werkzaam is, krijgt hij steeds meer patiënten die bij hem met heftige longklachten binnenkomen. Eind 2019 zet hij zijn bevindingen op internet en krijgt meteen een waarschuwing van de Chinese autoriteiten. Ze vinden dat hij 'onjuiste beweringen' verspreid. Na een paar weken overlijdt deze arts Li Wenliang (34) zelf aan de gevolgen van het coronavirus. Hij wordt nu als grote held gezien die erger heeft doen voorkomen. 20 januari maken de Chinese medische autoriteiten bekend dat het coronavirus Covid-19 van mens op mens overdraagbaar is. Het was al eerder bekend dat mensen ziek waren geworden op een vismarkt in Wuhan waar ook andere dieren zoals vleermuizen werden verkocht. Men gaat er vanuit dat de vleermuizen de dragers van het virus zijn.

24 januari blijken drie mensen in Frankrijk besmet te zijn met het coronavirus.

In China wordt de provincie Hubei waarin ook Wuhan ligt, afgesloten. Alle inwoners moeten per direct in quarantaine. Wij zien op het nieuws beelden van de stad Wuhan met lege straten. Voor ons is het nog steeds 'daar' en maakt hier iemand zich echt zorgen. De

WHO (World Health Organization) verklaart de uitbraak van het coronavirus tot een internationale noodsituatie.

Andere delen van de wereld zijn in het nieuws omdat ze met hevige regenval kampen. Brazilië, Angola en Australië hebben door de zware regen te maken met aardverschuivingen en overstromingen.

Verder is de Brexit een feit en stapt het Verenigd Koninkrijk op 31 januari om 23.00 uit de Europese Unie.

In de Verenigde Staten is een afzettingsprocedure begonnen tegen Trump.

Thuis gaat gelukkig alles goed. Graag zou ik een afzettingsprocedure beginnen tegen onze Buuv. Ze zit weer in haar schreeuw- modus die al een paar dagen duurt. Wij hopen dat de aannemer die met haar uitbouw bezig is, de ducttape pakt om haar mond af te plakken.

In Italië zijn in Rome twee Chinese toeristen met het coronavirus opgenomen. Op het nieuws zijn wij hoe ze in China noodhospitelen uit de grond stampen. Ze kunnen daar het aantal patiënten niet meer aan. Alle bijeenkomsten in de Chinese steden zijn afgelast. Nederlanders die in China zijn worden verzocht zo spoedig mogelijk terug te keren.

Februari 2020

Het nieuws dat corona zich aan het verspreiden is, gaat door. De daadwerkelijk ernst dingt nog niet door.

In de Verenigde Staten is Trump vrijgesproken dus zitten ze voorlopig nog met hem opgescheept. Londen meldt een aanslag, een man heeft twee mensen met een machete gedood. In Zwitserland is eindelijk een wet aangenomen die homofobie strafbaar maakt.

800.000 mensen zijn in Syrië op de vlucht geslagen waardoor humanitaire organisaties van een catastrofe spreken omdat de stroom vluchtelingen niet kunnen worden ondergebracht.

In Duitsland pleegt een man een aanslag op twee shisha- lounges. Een week later is Duitsland weer in het nieuws omdat een man inrijdt op een carnavalsoptocht in de stad Volkmarsen.

Op 27 februari wordt in Nederland de eerste coronapatiënt gemeld. Minister Bruins Slot die in het programma Nieuwsuur de coronatoestand in de wereld zat te bespreken, kreeg tijdens de uitzending een briefje in zijn hand gedrukt waarop stond dat de eerste patiënt, een man uit Loon op Zand, in het ziekenhuis van Tilburg was opgenomen. Na het lezen van het briefje meldde de minister het meteen live tijdens de uitzending. De man had het virus waarschijnlijk opgelopen in Italië, in Lombardije. Op dat zelfde moment kampt Ita-

lië met 655 coronabesmettingen waarvan al zeventien mensen zijn overleden.

Op het cruiseschip, de 'Westerdam', is ook een besmetting van een passagier gemeld. De andere passagiers moeten van het cruiseschip worden gehaald. Er is een probleem waar het schip moet aanmeren want niemand wil het schip een haven binnenlaten. Het verloopt allemaal chaotisch. Ook mensen die op andere bestemmingen in het buitenland verblijven moeten zo snel mogelijk terug. Er heerst chaos op bijna elke luchthaven.

Italië heeft het hoogst aantal besmettingen van Europa. Na een voetbalwedstrijd tussen Bergamo en Valencia is er een coronauitbraak in Noord Italië. Buurland Zwitserland last een hoop internationale beurzen en bijeenkomsten af.

Eind februari zijn er in heel Europa een hoop besmettingen ondanks dat gegeven gaan toch een hoop mensen op wintersport en wordt op veel plaatsen carnaval gevierd. De besmettingen en daarmee ook het aantal mensen dat aan de gevolgen daarvan komt te overlijden stijgt in rap tempo.

Thuis is corona ook het gesprek van de dag. Mijn moeder was Zwitserse en elk jaar hebben we een familiereünie. We gaan dan een lang weekend skiën met elkaar. Dat hebben we afgelast. Dochter blokt voor haar eindexamen en ook op het werk gaat alles nog gewoon door. In de verschillende zorginstellingen waar ik werk, is er op dat moment ook nog geen beschermende kleding voor de werknemers.

Maart 2020

6 maart wordt gemeld dat de er een patiënt in Nederland aan de gevolgen van corona is overleden. In Brabant worden de scholen gesloten omdat daar de besmettingsaantallen het hoogst zijn.

11 maart, de WHO verklaart dat corona Covid-19 een pandemie is.

Pandemie: een epidemie die zich geografisch wereldwijd verspreid en een grote regio of zelfs de hele wereld treft.

Epidemie: een besmettelijke ziekte die een grote groep mensen tegelijk treft.

In Nederland wordt thuiswerken aangeraden en worden evenementen afgelast. Vliegverkeer is ontregeld er worden geen vluchten uit risicogebieden meer toegestaan. 17 maart wordt er gekeken hoe het nu verder moet wat betreft scholen en examens.

Op het werk is het enigszins chaotisch. Iedereen doet wat er gedaan moet worden maar het is allemaal onduidelijk hoe of wat. Er zullen handschoenen en mondkapjes naar Nederland komen maar dat zal in de eerste instantie naar het verplegend personeel in de ziekenhuizen gaan. Thuis ; Zoon zijn lessen gaan door en ook in zijn bijbaan in de zorg hebben nog geen veranderingen plaatsgevonden. Dochter vraagt zich af hoe het nu met haar eindexamen zal

gaan. Ikzelf weiger een aantal diensten in een zorginstelling nadat ik vernomen heb dat daar een aantal mensen corona heeft. Er is nog steeds geen beschermende kleding 19 maart gaan alle verpleeghuizen dicht voor bezoekers.

21 maart stopt mijn werk er mag alleen vast personeel komen. Gezien ik voor verschillende instanties werk val ik daarbuiten. Zonder beschermende kleding vind ik dat op dit moment ook helemaal niet erg. Wel voor de bewoners. Mijn werk bestaat voornamelijk uit creatieve activiteiten bedenken en die dan samen met bewoners uitvoeren. Juist nu iedereen gedwongen opgesloten is, lijkt mij dat voor hen het zwaarst. De hele dag in een kamer moeten zitten. Na de mededeling dat ik moet stoppen besluit ik op weg naar huis boodschappen te doen. Ik word geconfronteerd met een lege supermarkt. Geen melk, brood of koffie meer te krijgen. Ik kan nog een pak rijst en pasta pakken, verder is alles op. De werknemers daar vertellen mij dat ze de hele dag alles hebben bijgevuld maar dat om 15.00 alles op was. De vriezers zijn ook leeg, ik zie nog een eenzaam flesje slasaus staan. Op het journaal zie ik dat alle supermarkten leeg zijn, een run op wc-papier heeft plaatsgevonden en wordt dringend verzocht te stoppen met hamsteren. Dezelfde avond verschijnen er al filmpjes op youtube over het hamsteren van wc-papier, het schijnt overal een probleem te zijn.

23 maart ; Nederland gaat in een 'intelligente lockdown'. 1.5 m afstand houden, openbare voorzieningen worden beperkt, zo ook winkels en openbaar vervoer.(hoe werkt dan een domme lockdown?). Defensie gaat de ziekenhuizen helpen, militairen worden ingezet. De IC-capaciteit moet ook snel worden uitgebreid.

24 maart ; de centrale examens gaan niet door. Dat komt ook hier thuis voor Dochter heel hard aan. Zij en vele anderen hadden zich zo verheugd om alle jaren school op een andere manier af te sluiten. Er waren zoveel leuke plannen gemaakt, daar gaat helaas een dikke streep door.

Vliegverkeer is verboden, de mensen die reizen geboekt hebben, krijgen een voucher. Aan bedrijven wordt financiële hulp geboden om de schade te beperken.

Het is rustig. In de straten, geen vliegtuigen in de lucht, overal rust (behalve bij onze buuv, helaas..). We zitten in een Pandemie. Een historische gebeurtenis waar niemand een idee heeft van wat er gaat komen of verder zal gebeuren . Ondertussen zien en horen we op het nieuws dat de oorlogen doorgaan, mensen vluchten, aardbevingen en tornado's plaatsvinden. Langzaamaan zijn er weer spullen in de winkel te verkrijgen. Ik betrap mijzelf er ook op dat ik toch een soort noodpakket verzamel van waterflesjes, koffie, thee, meel, olie, houdbare melk, groenten en fruit uit de vriezer, pasta, rijst, wat blikken tomaat en bonen en voer voor de hond. En ja, ook wc-papier.

De lege schappen van vorige week hebben toch indruk op mij gemaakt. Mocht het daarbij opeens heel druk worden en wij geen zin hebben om in de lange rijen te staan is er zo toch een redelijk basispakket in huis. Verder ben ik van plan vanaf nu notities, een soort dagboek bij te houden. Een pandemie meemaken is hoe dan ook wel heel bijzonder. Ik zal de nieuwsberichten van verschillende bronnen, televisie, krant en internet bijhouden alsmede de corona-worldometer waar het aantal coronagevallen zowel besmettingen als het aantal mensen wat aan de gevolgen van corona

is overleden (in de hele wereld), wordt bijgehouden. Ik neem aan dat het een globale schatting is want er zijn genoeg oorden waar het bijhouden ervan waarschijnlijk niet lukt of niet nauwkeurig zal worden doorgegeven. Verder zal ik mijn kinderen Zoon en Dochter noemen, zij zitten denk ik niet te wachten op het vermelden van hun naam, evenals de buurvrouw en andere mensen direct uit mijn omgeving.

De meningen

Sinds corona of Covid19 z'n intrede heeft gedaan, heeft iedereen wel een mening of theorie. De meest ingewikkelde spookverhalen tot bijna volledige draaiboeken, krijg je voorgeschoteld. In de rij van de supermarkt heb ik zelfs met 1.5m afstand hele discussies kunnen volgen, ook op YouTube worden filmpjes verspreid.

Ja, we hebben hier in Nederland gelukkig vrijheid van meningsuiting dus kan alles gezegd worden. Iedereen heeft zijn eigen waarheid en sommigen moeten dat luid verkondigen omdat ze overtuigd zijn dat het ook de enige waarheid is.

Veel hebben het over een strategische stunt van de Chinezen, zij hebben het virus gemaakt en rondgestrooid uiteraard om er zelf beter van te worden.

Dan het verhaal dat "de elite" die volgens de verhalen bestaat uit een aantal families die het kapitaal in de wereld beheren en regelen, een groot deel van de bevolking wil uitroeien en daarom zelf het virus heeft ontwikkeld. De mensen die niet nuttig voor ze zijn en geld kosten wegens de zorg die ze nodig hebben, moeten eerst weg.

Het vaccin hebben ze ook al tijden en dat zou een chip bevatten. Dan zouden de mensen die gevaccineerd zijn oftewel gechipt, onder andere via de 5G-masten bestuurd worden als een soort robots.

Later werd het verhaal van de chip veranderd in een speciale vloeistof die ze inspuiten en iedereen gek zou maken.

Als je ontvankelijk bent voor dit soort verhalen hoeft niet eens iemand iets 'in te spuiten', dan zijn dit soort vertellingen al genoeg om gek te worden.

Met mijn oom, hij is Zwitser en door de lockdown bellen we meer, reizen kan voorlopig toch niet. We hebben een gesprek over al die verhalen die momenteel rondgaan. Hij vertelde dat in de tijd van mijn grootouders en overgrootouders (mijn oom is eind zeventig) zodra er iets ingrijpends gebeurde, destijds ook allerlei verhalen de ronde deden.

Mijn grootouders zijn in 1906 geboren, in de tijd dat zij leefden zijn er ook crisissen en veel veranderingen en vernieuwingen geweest. Toen zij geboren werden bestond de auto net 10 jaar en was in 1903 het eerste echte vliegtuig gebouwd. Ze waren 8 jaar toen de eerste wereldoorlog (1914-1918) begon. In 1918-1920 heerste de Spaanse griep. Die griep eiste tussen de 50 en 100 miljoen levens, met name van jonge volwassenen. Antibiotica bestonden toen nog niet (antibiotica zijn in 1928 door Alexander Fleming, Britse bacterioloog ontdekt). De remedie bestond destijds uit een borrel en vers fruit. In Nederland zijn er toen bijna 40.000 mensen aan gestorven (persoonlijk ben ik ook benieuwd hoeveel alcoholisten het in die tijd heeft opgeleverd).

De Spaanse griep is uiteindelijk spontaan verdwenen en de volgende crisis diende zich kort daarop aan. Geen griep of ander virus maar in 1929 zakte de wereldeconomie in, de zogenoemde “Beurskrach”.

Dat was het begin van de” jaren ’30 crisis. Deze crisis werd opgevolgd door de tweede wereldoorlog. In die tijden moesten mensen de overgebleven energie en creativiteit gebruiken om te vernieuwen. Overleven en weer een toekomst opbouwen was toen het gezamenlijke doel. Dat gelukkig veel mensen de veerkracht bezitten om uit de ellende te kunnen komen bleek uit de navolgende jaren.

De tijd van mijn grootouders en deels ook nog van mijn overgrootouders, heeft veel vernieuwingen gebracht; een scala van elektrische apparaten, vervoer, automatisering en de eerste maanlanding.

Jules Verne schreef in 1865 van” de aarde naar de maan”. In 1902 maakte George Méliès naar aanleiding van dat boek een filmpje van 18 minuten. 1965 was het jaar dat de Science Fiction- serie “Thunderbirds” van start ging. Vier jaar later, in 1969 was ’de eerste man op de maan’ een feit.

Al die veranderingen zorgden destijds ook voor angst en daarmee gepaard gaande rare verhalen. Spoedig zou de wereld door aliens overgenomen worden. Als dingen opeens snel totaal anders gaan, mensen het niet kunnen bevatten zullen er altijd van die types zijn die hun angst willen beredeneren om overal meteen een verklaring voor te hebben. Tijd zal leren wat wel of niet klopt. Het belangrijkste is dat de mensheid positief blijft, kracht op een goede opbouwende manier gebruikt, in plaats van deze te verliezen wegens de focus op negativiteit.

Voor angsthazen en doemdenkers zullen dit soort veranderlijke tijden zeker niet rustgevend zijn.

De vraag die nu veel gesteld wordt: Hoe denkt men over het vaccineren? Of ik mijzelf nu zou laten vaccineren zodra het vaccin beschikbaar is? Mijn antwoord gebaseerd op het feit dat ik niet direct tot de risicogroep toebehoor; “ ik heb niets tegen het vaccineren maar wacht liever een tijd nadat ze met vaccineren zijn begonnen, daar dan de werking eventuele bijwerkingen ervan beter bekend zijn” Gezien alles snel vernieuwd is er dan misschien weer iets anders uitgevonden. De vaccins, mogen voordat ik aan de beurt zou zijn ook al een tijd in de roulatie zijn zodat er echt alles over bekend is. We zijn als baby en kind allemaal steeds ingeënt , ik en heel veel mensen om mij heen, zijn er nog steeds. Hysterisch doen over vaccineren vind ik daarom onzin. Het gesprek van de dag gaat momenteel dus over wel of niet vaccineren.

De boomers

Boomers was het woord van 2019 dat in de Van Dale is opgenomen. De echte babyboomers zijn tussen 1945 en 1955 geboren maar als je in de jaren 60 bent geboren, schijn je daar als vader of moeder namens de kinderen ook nog bij te horen.

Boomer klinkt vriendelijker dan dinosaurus of fossiel.

Gezien de kinderen tegenwoordig elkaar via de telefoon spreken en zien, elkaar appen, verder foto's en filmpjes maken hun favoriete muziek streamen, waar dan ook ter wereld, was dat in onze boomer-wereld een ander verhaal.

Ik vind het nu zeker voor mijn kinderen vervelend dat ze niet uit kunnen gaan, gelukkig hebben ze wel contact met iedereen. Als corona had toegeslagen in mijn jeugd ben ik benieuwd hoe dat zou zijn gegaan.

Online les was onmogelijk zonder computers, geen mobiele telefoons.

Dat hadden ze dan via de televisie moeten doen. Ik kan mij nog herinneren dat bij kinderseries uit die tijd zoals Flipper en Skippy. De kinderen uit die series kregen les via bepaalde zenders op tv. Dat leek mij toen geweldig. Dat ze geen vrienden in de buurt hadden

behalve een dolfin of kangoeroe en daarom noodgedwongen zo lessen moesten volgen, kwam niet eens bij mij op.

Als je buiten op straat was en iemand wilde bellen, moest je een telefooncel zien te vinden. Als je die dan gevonden had, was deze meestal vernield. Had je eindelijk een werkende telefoon gevonden, moest je wel net het juiste muntgeld bij je hebben om in het apparaat te gooien.

Er waren nog wel meer contrasten in vergelijking met het leven nu.

Dagelijks waren er drank en sigarettenreclames op tv te zien. Als visite langs kwam stonden er doosjes of glaasjes met verschillende sigaretten op tafel. Overal mocht je roken, ook in de trein en het vliegtuig, de asbakjes zaten in de stoelleuning. Sigaretten en of drank te kopen was niet moeilijk, je hoefde geen legitimatie te laten zien.

Er waren ook geen detectiepoortjes bij winkels. Zo ook niet bij concerten en of grote feesten. Voor grote evenementen belde de organisatie voor de beveiliging bijvoorbeeld motorclub “de Hell’s Angels”, dat was destijds genoeg om de rust op zo een avond te bewaren.

Later hadden clubs wel ‘uitsmijters’ bij de deur staan, veelal leden van een kickboksschool.

Muziek streamde je niet, je kocht grammofoonplaten van vinyl, die speelde je af op je koffer-pickup. Later op je stereotoren, waarvan de boxen de helft van je kamer innamen. Dat was toen erg modern, want de radio en pickup en soms nog een aparte versterker vormde de “stereotoren” en het was natuurlijk zaak dat je hele installatie het liefst wel uit de laatst uitgekomen producten bestond.

Het eerste 'mobiele' muziekapparaat was de transistorradio. Als je op vakantie ging en het geluk had een wereldradio in je bezit te hebben, kon in het buitenland naar de Nederlandse radio luisteren. Later kwamen de radio's met geïntegreerde cassette recorder opgevolgd door de toen supersonische walkman.

Na het uitgaan waren in de stad de shoarmatenten en sommige snackbars s' nachts open, een nachtelijk eetcafé was bijzonder en alleen in de grote steden vinden.

McDonald's kwam pas in de jaren zeventig naar Nederland (1971, Zaandam) en in die tijd openden ook steeds meer restaurants met 'exotische' keukens. De Chinees was er al (sinds 1920 in Katendrecht, Rotterdam "Cheung Kwok Low") verder een paar Indonesische toko's en restaurantjes, pizzeria's die in aantal groeiden. Langzaam kwam er wel van elk land een restaurant bij en werd de keuze als je wilde uit eten gaan aanzienlijk groter. Nu is er, zeker in de steden, van elke nationaliteit wel een restaurant te vinden.

In supermarkten kwamen ook steeds meer verschillende groenten en fruit op de afdelingen evenals bij de rijst en pastasoorten. Nu is er ongeveer alles te krijgen, er zijn plekken die 24 per dag open zijn en ook op zondag zijn veel winkels open. Aan afval scheiden deden we in die tijd ook niet.

Wat de crisis-ervaring uit mijn jeugd betreft kan ik mij alleen de autoloze zondagen herinneren. Je kon gaan rolschaatsen op de snelweg!

Reizen was in die tijd wel een stuk avontuurlijker. Allereerst ging je reisgidsen halen, internet bestond niet dus moest je afgaan op de

plaatjes. Tickets boeken en vervolgens afhalen deed je in de winkels van de reisorganisaties. Dan kreeg je een mapje met alle informatie, vouchers, tickets. Een dik pakket, waar je al bijna een tas voor nodig had. Verre reizen waarbij je ging rondtrekken, deden we meestal op de bonnefooi, Shoestring en Lonely Planet waren dan de boeken die je mee moest nemen. Die boeken waren door reizigers samengesteld. Daar stonden adressen en beoordelingen in van plekken waar je het beste kon slapen en eten. Verder tips van bezienswaardigheden en met welk vervoer je daar het beste kon komen. Een soort schriftelijke voorloper van TripAdvisor en meer van dat soort sites die je tegenwoordig hebt. Het was ook vaak zo dat als je dan ergens aankwam, dingen al een jaar of wat niet meer bestonden. Als je in de regen had gelopen en je boek was nat geworden viel het halverwege uit elkaar. Het kostte ook de nodige moeite om contact te houden met het thuisfront. Dat kon alleen middels telefooncellen (als die er al waren) of bellen tegen flinke betaling in een hotel.

Brieven en kaarten schrijven om een teken van leven en een update te geven, hoorde er ook bij. Het duurde ook een hele tijd voor ze aankwamen. Veel mensen spaarden postzegels. Als je de reisroute een beetje wist kon je dat de dierbaren laten weten. Mochten zij willen schrijven, dan wisten zij naar welke plaats ze hun brief "Poste Restante" konden sturen. Als reiziger ging je dan naar het postkantoor in die plaats. Daar hadden ze dan een doos of plek waar de 'poste- restante' lag. Dan kon je nadat ze daar je paspoort gecheckt hadden als er post was, die meekrijgen. Het voelde altijd als een kadoetje als er post voor je was. Een feestje om na 'al die tijd' even nieuws van familie of vrienden te ontvangen. Nu stuur je per app direct nieuws en foto's of vertel je "live" per scherm hoe alles gaat en kun je meteen de omgeving laten zien.